

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 250, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

„Zeppelin“ preletel v 48 urah Atlantski ocean

Kjub slabemu vremenu je „Zeppelin“ dosegel nov rekord na poletu preko oceana — Davi ob 3. je letel ob južni Angliji, ob 7. jutraj nad Parizom, opoldne pa je pristal v Friedrichshafnu

— Friedrichshafen, 10. avgusta. Po poročilih, ki jih prejema radio-postaja zeppelinških tovarn v Friedrichshafnu, je preletel zrakoplov »Grof Zeppelin« Atlantski ocean in letel nato ob španski obali do Viga, od tu naravnost proti južni Angliji, kjer je plul ob Lands Endu in se obrnil v jugovzhodni smeri proti Parizu, ki ga je preletel davi okrog 7. ure jutraj. Od tu je nadaljeval polet proti Nemčiji v smeri na Dijon Basel in Bodensko jezero.

V Friedrichshafnu so pričakovali prihod »Grofa Zeppelina« okrog poldneva. Zrakoplov se bo mudil v Friedrichshafnu do srede prihodnjega tedna, nakar bo nastopil polet proti Tokiju.

Po poročilih iz Japonske vlada tamkaj veliko zanimanje za obisk »Zeppelina«. Japonske oblasti pripravljajo že sedaj vse potrebno za dostojen sprejem zrakoplova.

V Friedrichshafnu bo priredilo vodstvo Zeppelinovih tvornic danes zvečer banket v čast kapetanu dr. Eckenerju, ki slavi danes tudi svoj 61. rojstni dan.

— Azorski otoki, 10. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je začel kmalu potem, ko je preletel Azore, v pas megle in deževja, ki je bil širok 300 milj tako, da je moral voziti po deževju skoro celo pot od Azorov do mesta Viga na zapadni španski obali, odkoder je krenil v severovzhodni smeri proti Parizu. Dr. Eckener je nameraval sicer prvotno preleteti London, vendar pa se je premislil in letel naravnost proti Parizu.

— Friedrichshafen, 10. avgusta. Po brežični brzotiski »Grofa Zeppelina« je zrakoplov davi ob 3. po srednjeevropskem času letel mimo angleške obale preko otoka Scilly. Na svojem poletu preko Atlantskega oceana je dosegel rekord, ker je preletel pot iz Lakehursta do Anglije še prej kakor v dveh dneh.

— Pariz, 10. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je priplul davi nekoliko pred pol 7. iz zahodne smeri nad

Pariz. Kljub zgodnji uri so se zbrale na ulicah in trgih ogromne množice občinstva, ki so zrakoplov živahno pozdravljale. »Grof Zeppelin« je plul v višini kakih 50 m ter je odletel v vzhodni smeri dalje. Na progi od Lands — Enda, skrajne južnozahodne točke Anglije, proti Parizu je zrakoplov »Grof Zeppelin« letel davi z brzino 120 km na uro ter bo bržkone okoli 11. dopoldne dospel v Friedrichshafen.

Velike težkoče na haaški konferenci

Nemški listi presojujejo zelo pesimistično položaj na reparacijski konferenci vlad — Možnost prekinjenja pogajanj

Berlin, 10. avgusta. Berlinsko časopisje presoja položaj na haaški konferenci zelo resno. Samo nekaj listov, med njimi »Börsen-Kurier« in »Vossische Zeitung«, govori o posredovalnih poskusih ter o možnosti sporazuma. Večerni nacionalni listi, kakor tudi socialno-demokratski »Vorwärts«, izjavljajo, da obstoji nevarnost za prelom haaške konference. Odločitev mora pasti najkasneje v 24. urah. Računati se mora z možnostjo, da se bo konferenca v nedeljo razšla. Do večerj popoldne še ni uspelo doseči pota za angleško-franco-

ska direktna pogajanja. »Vorwärts« pravi celo, da je mogoče, da bo angleška delegacija že jutri zapustila Haag. Snowden je vsekakor mož za to. Ni pa izključeno, da bi Anglija tudi pri izjalovljenju konference dala svojim porenjskim četam nalog za takojšnje izpraznitve Porenja. »Berliner Tageblatt« povdarja spraviljivo atmosfero v politični komisiji ter izraža nado, da se bo v vprašanju kontrole in v saarskem vprašanju prej ali slej prišlo do sporazuma, vendar pa presoja krizo v finančni komisiji zelo pesimistično.

Kritičen položaj nemške vlade

Ostra nprotstva v vladni koaliciji zavoljo zakona o zavarovanju proti brezposelnosti

— Berlin, 10. avgusta. Včeraj ob 20. uri se je pričela seja nemške vlade, na kateri se je podrobno razpravljalo o načrtu zakona o zavarovanju delavcev za primer brezposelnosti. Zaradi tega zakonskega osnutka, ki ga je po dolgem obravnavanju izdelala komisija, sestavljena iz zastopnikov delodajalcev in delojemalcev, je postal položaj nemške vlade zelo kritičen. Proti zakonu so namreč vse socialistične strokovne organizacije, ki glasujejo proti njemu. Socialistični poslanci so na svoji seji sklenili upoštevati zahteve strokovnih organizacij in so zagrozili vladi, da bodo raje razbili vladno koalicijo, kakor pa glasovali za zakon v sedanjih obliki.

Na drugi strani pa tudi poslanci nemške ljudske stranke niso zadovoljni z zakonom. Ti poslanci, ki zastopajo interese težke in srednje industrije, izjavljajo, da so pripravljene v skrajnem primeru glasovati

za ta zakonski osnutek, toda samo s pogojem, da se vanj ne sprejme nikakih izprememb v korist zahtevam strokovnih organizacij. Ako bi vlada ne upoštevala tega pogoja, bodo delovali bodisi za razbitje koalicije.

Vprašanje zakonskega osnutka o brezposelnem zavarovanju povzroča mnogo skrbi tudi nemškemu ministrom, ki so navzoči na haaški konferenci, ker se boje, da bi prišlo do morebitnega preloma v vladni koaliciji še pred zaključkom reparacijske konference, kar bi zelo škodovalo pozicijam nemške delegacije v Haagu. Zaradi tega bosta najbrže odpotovala prihodnje dni v Berlin socialistični minister Hilferding in minister nemške ljudske stranke Dr. Curtius, da poskusita pregovoriti svoje poslanske tovariše k preložitvi razprave o zakonu o brezposelnosti na čas po zaključku haaške konference.

Vojna nevarnost na Daljnem vzhodu

Ruske vojaške demonstracije ob kitajski meji — Optimizem Kitajcev

— Berlin, 10. avgusta. Kakor poročajo »Lokalanzeiger« iz Sanghaja so se po prekinjenju kitajsko-ruskim pogajanj zopet pričele vojaške demonstracije ob meji. 32 ruskih letal je včeraj jutraj preletelo mesto Pogranica na Mand-

žuriji. 20 ruskih oklopnih avtomobilov se je pripeljalo v neposredno bližino kitajske meje ter naravnost svoje topeve proti mestu. V kitajskih krogih ne verujejo, da bi Rusi prešli k napadu.

Strašna katastrofa bencinskega parnika

Eksplodizija parnika za prevoz bencina — 39 mornarjev zgorelo, 11 težko opečenih

— Newyork, 10. avgusta. Včeraj proti večeru je nenadoma eksplodiral bencin na parniku za prevoz bencina »Rdeča zvezda«, ki je bil last Standard Oil Company. Pri eksploziji je vrglo preko krova celo posadko ladje, 40 mož, v morje. Mornarji so se skušali rešiti, toda že v naslednjem hipu jih je objelo plameno morje, ker se je

razlil po eksploziji parnika goreči bencin po valovih. V plamenih je zgorelo 39 mornarjev, dočim so jih 11 še rešili. Vsi rešenci so tako strašno opečeni, da bodo najbrže še tekom noči izdihnili. Vzrok katastrofe še ni ugotovljen, ker so priče deloma mrtve, deloma pa tako težko poškodovane, da ne morejo dati nobenih pojasnil.

Mednarodni dijaški kongres

— Beograd, 10. avgusta. Naše dijaške organizacije so se solidarizirale s češkoslovaškimi in rumunskimi študentskimi ustanovami ter sklenile, da se ne udeležijo mednarodnega dijaškega kongresa v Budimpešti. O tem so odposlale predsedništvu kongresa to-le sporočilo:

»Nočemo sodelovati na kongresu, ker pripravljajo madžarski dijaški nacionalistične manifestacije, ki ne morejo pospeševati ujedinjenja dijaštva.« Sghrzojavko nica rdg uml en rd umlm

Napredovanje farmacevtov v vojaški službi

— Beograd, 10. avgusta. »Službene Novine« objavljajo zakon, s katerim se priznava oficirski čin študentom farmacije, ki so sodelovali v borbah za ujedinjenje in osvobodjenje. Zakon se glasi:

Čl. 1. Priznava se vsem dovršenim lekarnarjem, ki so bili med svetovno vojno kot študenti ali dijači v vojaški službi in ki zato niso bili v položaju, da položijo izpite za napredovanje v čin rezervnih apotekarskih oficirjev, položeni izpit za rezervne apotekarske poročnike s tem, da napredujejo v odgovarjajoče čine v smislu čl. 333 zakona o ustroju vojske in mornarice.

Čl. 2. Za izvršitev tega zakona bo skrbelo ministrstvo vojske in mornarice.

Čl. 3. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih Novinah«.

Eksplodizija italijanske tovarne smodnika

— Rim, 10. avgusta. Pri Palermu je zletela včeraj v zrak tovarna smodnika, pri čemer je eksplodiralo 1000 kg smodnika. Tovarna je popolnoma porušena. Iz razvalin so potegnili dosejane dve trupli in nekaj težko ranjenih delavcev. Trupli sta tako raztrgani, da jih ni mogoče identificirati. Vzrok nesreče je nepoznan.

Pred zaključitvijo zasedanja grške zbornice

Ate, 10. avgusta. Grški parlament je pooblastil vlado, da izdela nove uredbe o ustanovitvi zavarovalnih blagin za neke delavske kategorije, dalje uredbo o ustanovitvi blagin za Narodno odbrano, uredbo o preureditvi ognje-gaske službe in uredbo o izvršnem postopku. Smatrajo, da bo nato sedanje zasedanje parlamenta zaključeno. Z druge strani pa je vlada izrazila željo, naj bi se parlament sestel še k par sejam ter nato šel odšel na počitnice.

Smrt pri zasledovanju tatov

— Novi Sad, 10. avgusta. Na bližnjem Voinem ostrvu sta se pojavila dva človeka na posestvu Mladena Vršljaka, da bi kradla poljske prideleke. Vršljak ju je pričel preganjati z lovsko puško, pri tem pa je po nesrečnem naključju padel. Pri padcu se mu je sprožila puška in nabolj ga je zadel v želodec. Prepeljali so ga v novo-sadsko bolnico, kjer pa je podlegel poškodbam.

Ljapčev o položaju bolgarske vlade

Demisije zunanjega ministra Burova ni pričakovati — Mogoča je samo ostavka celotne vlade

— Sofija, 10. avgusta. Glede na vesti o krizi bolgarske vlade zaradi težkega mednarodnega položaja, je izjavil predsednik vlade Ljapčev svojim prijateljem, da ne more biti govora o demisiji zunanjega ministra Burova. Naši odnosi z Jugoslavijo, je dejal Ljapčev, so taki, da se ne tičejo samo Burova, temveč ogrožajo vso našo politiko. Ako bi zato prišlo do otvoritve krize je mogoča le ostavka celokupne vlade. Predsednik Ljapčev je tudi ogorčeno zavračal pisanje lista »Luč«, ki je glasilo Cankove skupine in ki objavlja ostre na-

pade na vlado. List »Pladnje« poroča, da je minister Bogoševski izjavil v krogu prijateljev, da bo na jesen podal ostavko iz zdravstvenih razlogov.

Cankov se je vrnil v Sofijo včeraj in imel po prihodu konferenco s prijatelji.

— Sofija, 10. avgusta. Odpravnik poslov angleškega poslanstva v Sofiji Dodge je včeraj obiskal zunanjega ministra Burova. Sestanek je bil v zvezi z odgovorom bolgarske vlade na drugo jugoslovensko noto.

Obsedno stanje v Lupeniju

Posledice krvavih spopadov med rudarji in delavci — 2000 delavcev še vedno stavka — Kdo je povzročil izgrede?

— Bukarešta, 10. avgusta. Po službenih poročilih je v krvavem spopadu med stavkojučimi delavci in vojniki v Lupeniju bilo ubitih 21 oseb, težko ranjenih 24, lažje ranjenih pa 30. Vojakov je bilo težko ranjenih 12. V vseh rudnikih v Lupeniju in v okolici je red popolnoma vzpostavljen in se je delo že pričelo. V nasprotju s prvotnimi vestmi pa stavka še dalje 2000 delavcev. Državni tajnik v notranjem ministrstvu se je včeraj pogajal s socialističnim zastopnikom Flureasom, ki mu je obrazložil vzroke rudniške stavke. Flureas je pri tem trdil, da so se med delavci pojavili agenti provokatorji, ki so izvajali izgrede. Včeraj je došla v premogovni revir komisija, sestavljena iz delegatov vojnega ministrstva, notranjega ministrstva in ministrstva socialne politike, ki je uvedla preiskavo. V Lupeniju je proglašeno obsedno stanje. Brez legitimacije ne sme nihče na ulico. Prav tako se brez

dovoljenja ne sme nihče oddaljiti iz Lupenija. Novinarji smejo priti v mesto samo s posebnim dovoljenjem notranjega ministrstva.

Predsednik vlade Maniu je v četrtek zvečer odpotoval v Lupenij v svrhu nadziranja preiskovalne komisije. Po časopisnih vesteh ni izključeno, da so stavko povzročili komunisti ali pa pristaji liberalne stranke.

V četrtek zvečer se je vršila konferenca voditeljev liberalne stranke pod predsedstvom bivšega zunanjega ministra Duce. Liberalna stranka izkorišča delavski pokret v Lupeniju proti vladi. Liberalci povdarjajo, da so bile v rudarskih krajih težke razmere tudi v času liberalnega režima, vendar pa nikdar ni prišlo do prelivanja krvi kakor sedaj. Nasprotno obtožujejo vladni listi liberalno stranko, da je po svojih agentih izzvala spopade delavcev z vojniki.

„Nezakonski sin“ cesarja Viljema

Senzacionalna razprava v Kölnu — Nezakonski sin cesarja Viljema pustolovec

— Köln, 10. avgusta. V sodni razpravi proti velikopoteznemu nemškemu pustolovcu Hartungu, ki je živel med nemškimi visokim plemstvom in višjimi meščanskimi sloji ter se izdal kot nelegitimni sin bivšega nemškega cesarja Viljema II. in princezije Hermine ter v tem svojstvu goljufal nemško plemstvo, je sklenilo sodišče

zaslišati osebno princezijo Hermino kot pričo. Uspeh zasliševanja pričakujejo v Nemčiji z velikim zanimanjem, ker upajo, da bo ob tej priliki pojasnjena tudi ta stran življenja bivšega cesarja Viljema II., o kateri se svoje dni na berlinskem dvoru in v nemških aristokratskih krogih toliko govorilo.

Plavalne tekme za državno prvenstvo

Drugi dan tekmovanja — Nov rekord juniorske štafete — Dosedaj vodi Jadran s 65 točkami, druga je Ilirija z 51 točkami, tretji Jug z 28, Viktorija 24, Primorje 14 in Bob 8

Ljubljana, 10. avgusta. Danes so se nadaljevale plavalne tekme za prvenstvo ob velikem zanimanju občinstva, ki je skoro popolnoma zasedlo tribuno ter okupiralo ostale prostore. Večina današnjih točk je bila že finalna in zato je bilo zanimanje za tekme še večje. Rezultati današnjega dopoldanskega tekmovanja so bili:

Finale 15000 m: 1. Senjanovič Ante (Jadran) 23.14, 2. Bulat (Bob) 23.16, 3. Roje (Jadran) 23.56.

Finale 200 m prsno gospodje: 1. Birimiša (Jadran) 3.13, 2. Fabris (Jug) 3.14, 3. Midžor (Jadran) 3.20. Sever (Ilirija) je prišel kot peti na cilj.

400 m prostost seniorke: 1. Roje (Jadran) 6.51, 2. Godina (Ilirija) 7.29, 3. Zupan (Viktorija) 7.29, 4. Wohlfahrt (Ilirija) 7.55.

V predtekmovanih štafeta 4 krat 50 m so se v prvi skupini plasirali za finale Jug I. Viktorija I. in Jadran II. Ilirija, ki je prispela četrta je izpadla. Jugovci so postavili nov jugoslovenski rekord v času 2.07.2 in tudi Viktorija je plavala pod dosedanjim rekordom. Toda novi rekord je živel samo 5 minut, kajti v prihodnji skupini je Jadranova štafeta I. postavila nov rekord v času 2.05. Drugi je prispel Jug II. tretji Jadran III.

200 m prsno dame: 1. Wohlfahrt (Ilirija) 3.39, 2. Sever (Ilirija) 3.50, 3. Mateljan (Viktorija) 3.50, 4. Škulj (Ilirija).

100 m hrbtno juniorji finale: 1. Grbič (Jug) 1.25, 2. Mimi (Viktorija) 1.29, 3. Sturm (Primorje) 1.32, 5. Šušteršič (Ilirija).

Skupni rezultat dosedanjega tekmovanja je: Jadran (Split) 65 točk, Ilirija (Ljubljana) 51 točk, Jug (Dubrovnik) 28 točk, Viktorija (Sušak) 24 točk, Primorje (Ljubljana) 14 točk, Bob (Beograd) 8 točk.

Popoldne in jutri v nedeljo se tekme nadaljujejo. Jutri bodo prisostvovali plavalnim tekmam za državno prvenstvo kot za-

stopnik kralja divizijski general Savo Tripkovič, zastopnik velikega župana, vladni svetnik Dr. Andreja in zastopnik oblastnega komisarija dr. Šraj.

Jugoslovenski mornarji v Barceloni

— Barcelona, 10. avgusta. V četrtek zvečer je prispela v Barcelono jugoslovenska šolska ladja »Velebit« s 47 gozenci, načelnikom Korenčičem in profesorjem zagrebške univerze dr. Silovićem. Našim gozencem je bil prirejen priraden sprejem.

Grško-turška pogajanja

Ate, 10. avgusta. Iz krogov grškega zunanjega ministrstva doznavamo, da je Turčija odklonila predlog o splošni arbitraži ter sprejela predlog o sestavi nevtralnega razsodišča, ki bo razsodilo, kje leži prava krivda, da se do danes še niso izvršile že sprejete pogodbe med Grčijo in Turčijo.

Svetovni premogovni trust

— Newyork, 10. avgusta. V kratkem je pričakovati ustanovitev največjega svetovnega trusta, ki ga bodo ustanovili lastniki velikih premogokopov v Zedinjenih državah. Trust bo razpolagal s kapitalom 115 milijard dinarjev in bo popolnoma reorganiziral ameriško premogovno produkcijo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA. Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.8175, Berlin 13.5775, Bruselj 7.9211, Curiah 1095.9, Budimpešta 9.9479, London 276.22, Newyork 56.875, Pariz 222.90, Praga 168.60, Trst 297.81.

INOZEMSKA BORZE.

Curiah: London 25.20875, Newyork 519.95, Pariz 20.34, Milan 72.18, Madrid 75.97, Berlin 123.80, Dunaj 73.225, Beograd 9.1275, Praga 15.3825, Bukarešta 5.0825, Budimpešta 90.75, Sofija 3.75, Varšava 58.30.

Pri astronomu Ivanu Tomcu

Šef davčnega urada v Kamniku g. Ivan Tomc si je sam zgradil opazovalnico z daljnogledom in že 20 let pridno proučuje solne pege

Kamnik, 9. avgusta. Mesto Kamnik je zanimivo. Kot letovišče sicer od leta do leta manj, kajti rekli so mi, da je letos razmeroma zelo malo letoviščarjev v Kamniku. Med vojno in pred njo je bil Kamnik zbirališče boljših ljudi, ki so si privoščili oddih na Gorenjskem. Zdaj konkurirajo druga gorenjska letovišča s Kamnikom.

Toda Kamnik ima nekaj znamenitosti, ki jih ne premore nobeno drugo slovensko mesto. Ena teh je starinska umetniška zbir-

Bilo bi predolgo in prežalostno, če bi tu naštevali gromotne težave, s katerimi se mora boriti n. pr. naša univerza. Najvišji slovenski znanstveni zavod ne more napredovati, ker nima sredstev.

G. Tomc je v zvezi z našo univerzo in pozna razmere, ki vladajo na njej. V zvezi je pa tudi z različnimi inozemskimi znanstvenimi društvi in ve, kaj vse delajo drugod. Toda sama noče nič, kar potrebuje za svoja opazovanja, ima sam, si je zgradil s svojimi sredstvi. Rad pa bi, da bi naša

med pogovorom povedal, da je delovanje solnčnih tokov doseglo višek in da bo to vplivalo na zemljo v vseh krajih, kjer je nizek zračni pritisk. Kamničani so se mu smejali, drugo jutro so se pa jokali. Poplava je skoro uničila Kokro.

— Vse to je logično in enostavno! mi reče g. Tomc, gotovo je opazil, da ga preveč debelo gledam.

Manjše katastrofe v novembru in decembru

G. Tomc je opazoval neprestano 26 mesecev solne pege. Razen opazovanja je pa pri tem potrebno še ogromno drugo delo, kakor risanje, pisanje in računanje.

Tomcovi izsledki so čisto novi in originalni. Nemški zvezdoslovci se že zanimajo za nje, posebno odkar jih je objavil deloma v reviji »Die Himmelswelt«.

Solne pege in erupcije pozna kakor malokateri astronom, kar je tudi razumljivo, kajti g. Tomc se je posvetil popolnoma opazovanju peg in vsem, kar je s temi v zvezi. Ima čisto svojo teorijo o pegah in njih delovanju in posledicah na planetih, predvsem na zemljo. Dokazal je s svojimi diagrami, da je delovanje peg v zvezi z elementarnimi katastrofami. Pokazal je tudi, kakšne so te zveze in v kakšnem razdobju se pojavljajo.

Za meseca november in december na-

poveduje g. Tomc manjše elementarne katastrofe.

— Je čisto logično in enostavno, na solncu so toki, ki ionizirajo ozračje. Kjer so za to pripravne vremenske prilike, nastanejo katastrofe. Če bi poznal zračni pritisk n. pr. na vsem svetu, z radio poročili bi se to dalo uresničiti, napovedi lahko natančno katastrofe v posameznih krajih.

Ves sistem peg ima g. Tomc v mezinu. Pozna jih natančno in opazi na njih vsako najmanjšo spremembo. Pri tem opazovanju, ki gre že v podrobnosti, kakor rotacija peg, mostiči, ki se na njih delajo itd., mu pa najbolje služi spomin.

Najhujšo dobo katastrof smo preživeli

Solnce je veličanska masa in spremembe na njej morajo vplivati na zemljo. Zanimivo pa je, kakor pravi g. Tomc, da je delovanje solca periodično, da se pege pojavljajo v gotovem razdobju.

Tako imamo za seboj eno najhujših elementarnih katastrof, kar jih pozna kulturno človeštvo. Prihodnje leto bodo še manjše katastrofe. Potem bo pa 11 let mir, kajti pege se pojavljajo v tem razdobju in vsake 109 let posebno močno.

Vse to sklepa g. Tomc, naš največji astronom, iz solnčnih peg, iz svojih nešteti računov in diagramov. In prepričan je, da solne pege ne lažemo. Z.

kopalcev bo na mek s piščalko naenkrat pljusknila v vodo in se tepla globoko pod vodno gladino za zaklad. Nekaj povsem novega in živnega bo igra, ki se imenuje »lonce bitje«. To bo baže atrakcija, kjer bo smeja za bogove! Zvečer pa bo na kopališču bajno-barbarna razsvetljava, rakete in bengalični ogenji, ob svitu žarometov bodo naši rekorderji skakali raz 10 metrov visokega stolpa. Potem pa še ples, tumba in jazz orkester! Dekleta, pravi vam, to bo nekaj, česar še ni videla Ljubljana!

»Res je,« so rekli in soglasno pritrdile vse poslušalke in prav nestrpno že čakamo na sredo, na dan, ko bomo poviš v življenju stale pred filmsko kamero. No kako bo pa z »miss Ilirijec«, tega nam piše niš vedala. Tudi to vam pojasnim, nadaljuje navdušena pripovedovalka. — »Film bodo predvajali nekaj dni v kinu Matici in tu bodo naši znanci in prijatelji imeli priliko občudovati nas v filmu in po listkih bodo odajali svojo oceno in svoj glas eni ali drugi. Tekmovalka, ki dobi največ glasov, bo slovesno proglašena za »miss Ilirijec« in prejme kakor pravijo zelo lepo nagrado. To bo pa res nekaj imenitnega,« so zaključile zborovalke, vstale in hitile drugam obveščati svoje prijateljice o zanimivi lepotni konkurenci.

Jaz pa, ki sem poslušal pogovor in občudoval vneto in navdušeno pripovedovanje bodočih »miss Ilirijec«, sem bil vesel teh mladih deklet in v duhu misleč na lepo in zanimivo, velezabavno prireditev sem prišel do prepričanja, da Ljubljana je ni tako zaspalo mesto in da v zadnjem času v prav krepkem tempu koraka z duhom časa.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 10. avgusta 1929, katoličani: Lovro, pravoslavni: 28. julija Prohor.

Jutri: Nedelja, 11. avgusta 1929, katoličani: Suzana, pravoslavni: 29. julija, Kalinik.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Svobodna ljubezen (Eveline Holt).

Kino Ideal: Dirka skozi oblake (Eva Novak).

Plavalne tekme za državno prvenstvo v kopališču Ilirije.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kino Matica: Svobodna ljubezen (Eveline Holt).

Kino Ideal: Dirka skozi oblake (Eva Novak).

Plavalne tekme za državno prvenstvo v kopališču Ilirije.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Picoli, Dunajska cesta, Bakarič, Sv. Jakoba trg.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Sport

— Motokolesarski klub Ilirija v Ljubljani razpisuje za nedeljo 18. t. m. »Jubilejno medklobovo kolesarsko dirko« na 170 km. Obvezna predpiska se vrši v nedeljo 11. t. m. na km 75, start ob 7. uri km 2, cilj pri km 3 na Dolenski cesti. Zmagovalec »Jubilejne dirke« prejme srebrno kolo in kot posebno nagrado novo tovarniško dirkalno kolo »Algoni«, ki ga je podaril g. Viktor Bohinc, zastopnik »Continental«, drugi srebrno kolo in nov gramofon, darilo tvečke A. Razberger, nadaljnjih trije dirkači prejmejo kolo in darila. Po dosedanjih prijavah sodeč utegne biti borba za zmago zelo napeta. Poleg znanih dirkačev Solarja, Abuharja, Zanočkarja, Gjurjeviča, Krusiča, Prodana, Kosmič in Čihlarja, se je prijavilo tudi večje število maršorskih in celjskih dirkačev. Točni razpis za »Jubilejno dirko« je bil obenem razposlan vsem sodbom in kolesarskim klubom Slovenije.

— Odbojarska seja se v nedeljo 11. avgusta 1929 točno ob 9. v restavraciji g. Jos. Javčina na Dolenski cesti. Seja je strogo obvezna za moto- in kolesarski odsek. Vodstvo dirke za 11. avgust: Fr. Ogrin, Jul. Jančigaj in Pestotnik. — Odbor.

— Kolesarsko društvo »Triglav«. Zadobrova Sreberje priredi jutri v nedeljo kolesarske dirke na progi Sreberje, Domžale, Vransko in obratno. Start točno ob 11. dopoldne pri gostini Lovše v Sreberju. Cilj istotam. Vozil se v dveh skupinah na klubovo prvenstvo in sicer: glavna skupina na km 100, juniorska skupina na km 50. Popoldne ob 15. se vrši velika verna veselica na senčnem vrtu znane gostine Frana Lovšeta v Sreberju. Prijatelji kolesarskega sporta vjudno vabljeni. — Odbor.

Kavalir.

Prijetna dama je begala po vlaku, da bi našla udoben kotiček. Toda vsi kupeji so bili zasedeni in hočeš nočeš je morala v oddelek za kadilce, kjer je sedla med dva strastna kadilca. Oba sta kadila kot turka, eden je vlek pipo, druga pa cigaro. Dama je večkrat pokuševala in ogorčena motrila gospoda. Eden je razumel njen pogled, ugasnil je pipo in jo vstalil v žep, dočim je drugi kadil eno smotko za drugo. Končno se je dama naveličala in zagodrnjala je:

— Vedno sem mislila, da so gospodje kavirji, toda...

— Oprostite, je to prekinil kadilec in ji ponudil fino smotko.

Moderno.

— Ali živiš srečno z možem?

— Hm, veš, pri prvem možu je to težko reči.

Kamniški astronom gosp. Tomc (brez očal) opazuje solne pege v svoji zvezdarni

ka g. Zadnikarja. Mimogrede sem se ustavil tudi tu. Vpisna knjiga je že polna. Tujci-domaćini in inozemci, ki pridejo v Kamnik, si radi ogledajo Zadnikarjevo zbirko.

Druga zanimivost Kamnika je pa šef davčnega urada g. Ivan Tomc, ki je obenem tudi astronom. Zani tujci ne vedo, zato obiski pri njem niso tako pogosti. Še Kamničani komaj vedo, da stoji na griču Žalah nad njimi opazovalnica g. Tomca. Če pa vedo, se pa gotovo ne zavedajo, s kolikošno ljubeznostjo, vztrajnostjo in uspehom opazuje njih astronom dan za dnem, že dolgo vrsto let nebo nad Kamnikom, predvsem pa solnce in njegove pege. Še manj se tega zavedajo kaj druge, recimo v Ljubljani in sploh tam, kjer bi se tega morali zavedati.

Kamnik

Hvala bogu, si misliš, ko prisopihata kamniški ekspres do končne postaje. To pa zato, ker si se naveličal počasne vožnje iz Ljubljane.

Sicer je pa Kamnik poleti precej prašno mesto. Ceste so pokrite z debelo plastjo prahu, ki se dvigne v ogromnih oblakih, ko privozi voz ali avto. Ogromne skladišnice lesa in pogled na posekane griče na zapadu ni ravno prijeten. Najbrž pa mora tako biti. Naših gozdov kmalu ne bo več. Ljudje jih prodajajo lesnim trgovcem, da morejo živeti.

Na trgu je kakih 10 kmetov in branjevk, ki čakajo na gospodinje. Letoviščarji so pa bolj redki. Nekaj Hrvatov in Srbov je, celo nekaj Nemcev; srečal sem tri mlade gospodinje iz Beograda, ki so preganjale dolgačas s tem, da so zabavljale na Kamnik. Dosadno... pa nema društva... itd.

Debeli stražnik koraka brezbržno po ulici, ravno tako obupno vozi sladoledar, ki prodaja »amerikanski« sladoled.

Pač pa se sliši mnogo o župančiču. Pesnik Oton Župančič je menda sploh ponos vseh Kamničanov. Tri družbe, ki sem jih srečal, so se pogovarjale o župančiču. Morda je bil samo slučaj. Da se je tam in tam kopal, da prav pridno nabira gobe in ga zato ni v mesto, da se zvečer hladi pri Martincu...

20 let študira solne pege

Z g. Tomcem sva se dobila v kavarni. Pri mizi in ob črni kavi sem hotel izvedeti od njega čim več. Ljubiteli so pač taki, da neradi govorijo o svojem konjičku. Pogovor je nanesel na razvoj astronomije pri nas in v inozemstvu. Po mnenju g. Tomca je pri nas položaj glede astronomije obupen. Za vse je denar, samo za to ne.

Kamniški astronom si je sam zgradil opazovalnico z daljnogledom, gradil jo je pa polnih 30 let in že nad 20 let študira in opazuje samo solnce in solne pege.

V Nemčiji podpirajo bogati zasebniki in država razvoj astronomije. Po vojni so zgradili v Nemčiji nad 30 opazovalnic. Ravno tako se razvija astronomija v Franciji in v Angliji. Sovjetska Rusija se je pa sploh prekosila vse in sedaj gradi največjo zvezdarno na svetu. Ogromne vsote izda za astronomične študije. Ve tudi, čemu. Kajti izsledki moderne astronomije so velikega praktičnega pomena za letalstvo, meteorologijo itd.

Brez astronomov bi ne letel danes »Zeppelin« okoli sveta. Povsod posvečajo največjo pozornost tehniki in znanosti, ki bosta odločevali v bodočnosti, samo pri nas se za vse to malo stori.

univerza napredovala tudi v tem pogledu. Menil je, da smo Slovenci pač taki, da dosti govorimo in malo storimo, pa ima prav.

Zanimanje za astronomijo že od mladih let

G. Tomc nerad govori o sebi, to sem takoj opazil. Bolj zgovoren postane pri pogovoru o solnčnih pegah.

Za astronomijo se je začel zanimati že v gimnaziji. Okoli 30 let se peča z nebo in prostem časom. Koliko noči je že žrtvoval, koliko števil napisal, toda ni mu žal, kajti dobil je presenetljive rezultate. Posvetil se je samo študiju solca.

— Pokažem vam diagrame, iz katerih je razvidno, zakaj so katastrofe na zemlji v zvezi z erupcijami na solncu.

G. Tomc govori v odlomkih, kakor mu pridejo misli, o tem in onem, razumljivem in nerazumljivem, v subperiodah solca, katerih Nemci še sedaj niso pogruntali. Mislijo, da jih povzročujejo vplivi drugih planetov, v resnici so pa to toki v solncu, ki imajo svoje periode.

V opazovalnici na Žalah

Nad Kamnikom so Žale, to je griček s prijazno graščino in krasnim vrtom. Na tem vrtu, ki je last lesnega trgovca g. Cereja, ima g. Tomc svojo opazovalnico. To je nekaka lesena uta, belo pobarvana in s črno streho. 250 korakov je treba prehoditi od sredine mesta do nje.

Krasen je razgled raz vrta na Žalah. Vidi se na vse strani in g. Tomc je to najpripravnije mesto za opazovanja iskal nad leto dni.

Med tem mi pove, da so Žale najboljši kraj za nebesna opazovanja. Poskusil je že ljubljanski Grad in Smarno goro. Toda v Ljubljani je megla in kadar je jasno in vroče, se dviga iz Ljubljane sapa, ki onemogoča opazovanje z aparati. Ista ovira je za Smarno goro Sava, ki teče ob vznožju.

Aparat je pripravljen in lahko opazuje solne pege. Okular projekira solnce na ogrogo ploščo iz papirja, ki je pritrjena v podaljšku daljnogleda. Z enostavnim vijakom se aparat uravnava.

Kakor 3 zemlje velika pega

Na projektiranem solncu je bilo videti več manjših temnejših krogov in en večji. To so solne pege.

— Čez tri dni bodo te pege zašle, pojasni g. Tomc. Tane največja je tako velika kakor 3 zemlje. Pege so pa sedaj od meseca do meseca manjše, v letih 1926 in 1927 sem opazoval pege, ki so imele od 200 do 300 tisoč kv. km površine. To je bilo v času velikih katastrof na zemlji.

— Solne pege so torej v zvezi z zemeljskimi katastrofami?

— I kajpak! Pogledajte te diagrame.

Na steni so pribiti diagrame s črtami, ki kažejo eruptivno delovanje solca. Iz njih je razvidna neka zakonitost med erupcijami peg in katastrofami na zemlji. Od leta 1925 dalje je zaznamovano za vsak mesec delovanje peg. Ko je doseglo vsakokrat višek, je nastala na zemlji kaka elementarna katastrofa.

Tako je g. Tomc popolnoma natančno napovedal veliko katastrofo v Floridi in veliko poplavo Mississippija in vse druge večje elementarne katastrofe, kakor potrese, ciklone itd.

L. 1926 je napovedal celo poplavo v Kokro. Na večer pred katastrofo je v gostilni

Hip, hip hura-u-a-u-a-u-a

Prizori v kopališču Ilirije, kjer se bije junaški mejdani za državno plavalno prvenstvo

Ljubljana, 10. avgusta.

Kopališče SK Ilirije. Ko vstopiš v sončališče, se ti zdijo da si v Wallensteinovem taboru. Sprejdi dolga tribuna, za njo pa šotori z napisom: Viktorija, Primorje, Jug, Ilirija, Jadran itd. V vsakem šotori ali pet ležišč, par palic pokonci in plachte počez.

V šotorih se zbirajo tekmovalci in pristaši posameznih klubov, tu snujejo načrte, proslavljajo zmage, na tihem požirajo poraze, tu je počivašče in zbirališče ali skratka: bojno taborišče klubov. Čeprav gre za sport, se vendar gledajo malce po strani in zdijo se, da rdečomodri z juga niso nič kaj naklonjeni črnobelim iz Splita. Glavno je, da pogaziš rdečev! Pazi! Ide za črnomodre boje. Drži se!

Bolj korektna sta domača rivala Ilirija in Primorje, ki sta si pri domačih prvenstvih sicer vedno v lahkih. Kar čez noč je nastala nekaka vzajemnost in nezadovoljnost z juryjo, ki je Kranjce obrnila ali vsaj hotela obrniti, kjer se je le dalo.

Za tribuno se snujejo načrti in podžigajo strasti, drugače je pa na tribunah samo, ki jo je zasedla domača publika v promenačnih oblekah in kopalnih dresih. Solnce pripeka, gledalci se pote in jeze. Najprej slečejo sukniče potem odlože še ovrtnike in kravate. Pa vse nič ne pomaga, edina rešitev je zadaj za tribuno, kjer je senca in kjer točijo pivo. Piš me v uh plavanje! si misli marsikateri gledalec, pa jo raje mahne za tribuno.

Na tribunah pazno slede vsaki točki, vsi brez razlike stanov in pripadnosti (domačih seveda) se strinjajo v tem, da morajo Kranjci naprej. Zato je bil onegavi starter, ki je tako sijajno startal, da so morski plavači kar pri startu pustili Ilirijana Jenka za 15 m zadaj, deležen brezplačnega koncerta na piščali.

In tudi s sodniki za skoke Ljubljancani, ki se zadnje čase intenzivno zanimajo za sport in že razločijo Auerbachov skok od delfina, niso bili zadovoljni. »Glej jih fogelne!« je ugotovil star Ljubljancan na tribuni. »Kok se to zastopja. Eden mu je dau 9, drugi samo 5, tretji pa celo 1 samo piko. Misli je namreč sodnike, ki so skoku na znak vrhovnega sodnika pokažejo noto, ki jo po njihovem mnenju zasluži skakač za skok. Seve občinstvo z njimi čisto ni zadovoljno.«

Ljubljancanke se pripravljajo na lepoto konkurenco

Filmanje lepih kopalk — Borba za častni naslov »miss Ilirije« — Zanimiva družabna prireditev v kopališču Ilirije

Na kopališču Ilirije. Krasea dan je in vse živo je tu kot v mravljišču. V bazenu mrgoli kopalcev, njih krič, vik in razposajen smeh se razlega daleč naokrog — jaz pa ležim na strelji in uživam na vročem poletnem solncu. Kraj mene si je izbrala prostotek družbe mladih kopalk; krasna dekleta so to, lepih postav in finih in čednih obrazov. »Ti, Anica, pomisli, celo filmali nas bodo! Ali že veš to? Jaz sem se že natančno informirala o vsem ter vem vse podrobnosti sporeda pravi mlada kopalka in na mah se okrog nje sklene krog radovednih tovarišic. »Povej, Marica, pripoveduj nam,« prosijo dekleta. In Marica se popravi na ležišču — glavica njenih prijateljic se primaknejo k nji, in ona začne pripovedovati.

»V sredo 14. t. m. na dan pred velikim žmarnom pravi, da se bo vršila ta stvar. Ob petih popoldne prileti avion »Ljubljana« nad kopališče, krožil bo nad nami in nas vse skupaj filmal. To bo nekak začetek, kateremu bodo sledile različne sportske akrobacije, baje ona boljše od druge. Toda nas zanima najbolj filmanje in tekmovanje za nagrado in naslov »miss Ilirije«. Vsa dekleta, ki žele biti filmane, se priglasijo pisarni uprave kopališča in tu jim dajo na plačilo glede kostuma, glede barve, katere bolj pristojno obrazu, postavi, glede frizure, skratka to so vam celotni strokovniški ti ljudje in potrebno bo, da jih poslušamo. Pozorno gledajo vse naše kretje, obraz, kako nam pristaja smeh, resna poga, potem pa nam takoj rečejo, »gospodična, vi boste nasto-

pili tako, vi se boste držali takle, vi pridete na oder, se nasmehnete itd.« To je potrebno, da ne bo film tako enoličen kot kaka vojaška parada, obenem pa vam imajo ti gospodje takoj »pogruzanec« katere poza najbolj pristojna eni in katera drugi. To je pa nekaj imenitnega, zaključijo navdušene poslušalke. »V filmu nastopiti je že daj se mi bo končno izpolnil. Nudi se nam lepa prilika pokazati sveta naš talent in morda napravimo še kako karijero, kajti pravijo, da pošljejo film še v Nemčijo na ogled raznim filmskim družbam — pa se nam lahko zgodi, da postanejo čez noč slavne in obdnevane!«

Glasen smeh in navdušeno plokanje vseh poslušalk je spremljalo Maricino pripovedovanje. »No in kaj bo sledilo?« vprašujejo tovarišice nestrpno. »Po filmu nju pa sledi cela vrsta zabavnih družabnih iger. Po prvi bodo hodili preko bazena, z bambusovo palico v roki in kdor bo tako srečen, da bo »prepotoval« to nevarno pot, prejme nagrado. Pravijo pa, da je to zelo težko in da bo večina akrobatov žalostno popadala v vodo. Nadalje bo zelo zanimiva tekma v skafih. Tekmovalci bodo čepeli v lesenih čebrih, z rokami veslali po vodi in kdor doseže prvi cilj, je zmagovalec. Sledila bo plavalna tekma z gorečimi svečami v rokah. To bo smešno ob velekomitnih prizorih! »Ramona na vrvi« je tudi ena najbolj dovignih točk; toda to je še za enkrat skrivnost prirediteljev in vam o tem še ne morem povedati vseh podrobnosti. Ludi zakladi bodo ta dan v vodi in večja skupina

Kako so pred 47 leti počastili Jurčičev spomin

Dne 15. avgusta 1882 je bila odkrita na Jurčičevi rojstni hiši na Muljavi spominska plošča. Slavnosti se je udeležilo „400 voz in 7000 ljudi“

Na praznik 15. tm. dopoldne bo na slovesen način otvorjena popravljena Jurčičeva rojstna hiša z novim prizidkom. Dopoldne bo blagoslovitev, popoldne pa ljudska veselica s tombolo in petjem večjih zborov. Ves dan bo igrala železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane. Kot slavnostni govornik nastopi prosvetni šef dr. Lončar. Isti dan je tudi žegnanje na Muljavi.

Na ta dan bodo Jurčičevi čestitki in starejši ljudje obujali spomine na odkritje Jurčičeve spominske plošče, ki se je vršilo 15. avgusta 1882 ob veliki udeležbi ljudstva. »Slovenski Narod« je obširno poročal o odkritju spominske plošče na Jurčičevi rojstni hiši in sicer v uvodniku na naslovni strani, ki je izšel v petih nadaljevanjih. Marsikoga bo zanimalo, kako je bilo takrat in kako veliko zanimanje je vladalo za odkritje Jurčičeve spominske plošče. Zato posnemamo iz letnika 1882 »Slovenskega Naroda« nekaj odlomkov iz poročil o tem za takratne čase izredno važnem kulturnem dogodku.

Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi

4. avgusta 1882 je poročal »Slovenski Narod«: »Ploščo, katera se bode v 15. dan meseca avgusta t. l. slovesno vzdala na Jurčičev rojstvenem domu na Muljavi, dogotovili je denes naš domači kamenar g. V. Camernik. Plošča je iz domačega črnega mramorja, izdelana v renesančnem slogu ter ima napis:

V tej hiši je bil rojen v 4. dan marca 1844. leta

Josip Jurčič

pesnik in pisatelj slovenski.

Postavil hvalni narod 15. avgusta 1882. l.

Kdor si hoče ploščo ogledati, vidi jo lahko do vtorika v delavnici g. Camernika poleg mesarskega delavnice.

10. avgusta je priobčil »Slovenski Narod« vabilo k odkritju Jurčičeve spominske plošče, ki se glasi:

Vabilo

k narodni slavnosti, katera se bode v spomin pokoinca slovenskega pesnika in pisatelja

JOSIPA JURČIČA

15. avgusta 1882. leta vršila na Muljavi in v Zatičini.

PROGRAM.

I. Slavnostni gostje, pevski zbor ljubljanske čitalnice »Sokol« in mestna godba se zbera v Ljubljani na cesarja Jožefa trgu pred staro aranimi, od koder se točno ob 5. uri zjutraj za Gradom odpeljejo na dolensko cesto.

II. V Šmarjeti se Ljubljancem pridruži šmariško gasilno društvo s svojim načelnikom g. Županom V. Ogorelcem.

III. Ob 7. uri zjutraj pri c. županu Fr. Koščaku na Gresulpiem.

IV. Točno ob 8. uri odhod po novi cesti čez Krko na Muljavo.

V. Slavnost na Muljavi: 1. Ob 10. uri velika peta maša, katero služi s pomočjo domačih duhovnikov ces. kr. profesor in aložijevski vodja g. Tomo Zupan. Pri maši poje pevski zbor ljubljanske čitalnice.

2. Odkritje spominske plošče na Jurčičevem domu. Slavnostni govor govori c. notar Janko Kersnik. Pevci po govoru zapojejo »Molitve«.

VI. Po svečanosti odhod v Zatičino, kjer bode obed ob 1. uri. Po obedu narodna veselica, pri kateri poje pevci, telovadi Sokol ter gode godba 18 mož.

VII. Ob 6. uri odhod v Višnjo Goro. Pod mestom stopi vse društvo v voz ter gre peš z godbo in petjem skozi mesto.

VIII. Zvečer mal počitek pri Koščaku na Gresulpiem.

Opomba: Ob neizodnem vremenu odkritje se spominska plošča brez posebne slovesnosti.

K obilni udeležbi vabi podoisani odbor vse domoljube in vsa narodna društva. Zeleti je, da bi se narodna društva udeležila slavnosti in corpore s svojimi zastavami ali pa da bi poslala vsaj svoje deputacije.

V Ljubljani v 8. dan avgusta 1882.

Slavnostni odbor.

11. avgusta 1882 je poročal »Slovenski Narod«: »Jurčičeva slavnost. Ker se je pri tej slavnosti nadejati telegramov od mnogih strani, opozarjamo in prosimo vse odposiljatelje, naj telegrame napotijo na Višnjo Goro (Weichselburg), ker v Zatičini ni brzojavne postaje. Odbor bode uže skrbel, da dobi v Zatičino došle telegrame pravočasno.

16. avgusta je izšel v »Slovenskem Narodu« prvi del poročila o Jurčičevi slavnosti pod naslovom

»Lz Ljubljane v Muljavo«

Poročilo se glasi:

»Naše narodno življenje, naša narodna prebujenost pojavlja se mnogobrojnimi veselici in svečanostmi, katerih je slavnost v

tekočem meseci toliko število, da se niti najmarljivejši rodoljub ne more udeleževati vseh. Najslabše slavnost pa, kar smo jih imeli do zdaj in kar nam lha je še pričakovati, bila je gotovo včerajšnja Jurčiču v spomin, katera je imela tolik obseg in tako velike dimenzije, da bode vsace-mu ostala za vse dni svojega življenja v živem spominu, o kateri se sme reči, da je narodno zgodovinske važnosti.

Za to slavnost delale so se velikanske priprave in dva odbora, glavni odbor v Ljubljani in podobor v Zatičini. Imela sta posla čez glavo, da se je zvršila ta velika in zaradi velikih dimenzij nevarna in težavna svečanost.

Iz Ljubljane v Muljavo, od tod v Zatičino in nazajgrede skozi Višnjo Goro peljali in vodili par sto ljudi in pri tem zvrševati vse točke, ni vsakdanja naloga.

A marljivost in previdnost odborov poskrbela je vse na drobno, da se je pri tej ekspedicijski točki za točko razmotavala tako točno in precizno, kakor pri kakej paradi. In to ni malo delo, kajti treba je bilo

na Krko, kjer je tudi bil postavljen slavolok. Sploh imela je skoro vsaka vas slavolok z venci, tako, da je vsa dolenska stran, kolikor smo je včeraj prepotovali, kazala praznično lice, vesel dokaz narodne zavednosti.

Na Krki smo sicer zaradi neudobnosti pri nekem vozu imeli daljši postanek, nego je bilo projektirano in nam ljubo, a vender prišlo smo še pravočasno v Muljavo in sicer tisti, ki so bili bolj »prefriganji« na voze, drugi pa, katerim je bolj na srci sprehod pod mejmašnim solncem, peš v potu svojega obraza, premišljevali pri tem zanimljivem sprehodu, kako trdo je kame-nje ob potu in kako vroče je neusmiljeno solnce in kolikrat je rajni Jurčič moral premeriti to pot, ko se je šolal na Krki.

Muljava je prijazna vasica na precejšnjem griču, idila, kakršnih je več, danes pa je imela nenavadno živahen obraz. Ne le, da je bilo danes žegnanje v Muljavi, privrelo je iz bližnjih fara vse polno ljudstva tudi k Jurčičevi slavnosti, da se je vse trlo. Lep prizor bil je, gledati iz doline na Muljavo, kako je bilo tam gori na višini ljudstva vse kar črno, glava pri glavi, v ozadju pa mlaji in slavoloki z vihra-jočimi zastavami, mej gozdom po cestah dolga vrsta voz in ljudi, po stezjah in stezicah pa rdeče srajce Sokolov, uniforme šmariških gasilcev in gomazeta množica k vrhu hitelih ljudi.

Takega dneva kakor včerajšnji še ni doživela Muljava in večkrat čul sem be-sede: »Pa so ga morali vendar zelo radi imeti, da ga tako časte.« Ko so se ljubljanski prišleci iz raznih potov in steza zdru-žili pred Muljavo, razvrstili so se in z god-bo na čelu za zastavami Sokola in pevcev korakali proti rojstni vasi slavnega po-kolnika, pred katero bil je lep slavolok, okolo njega pa par tisoči broječa množica. Da je bil promet ljudi in voz res veli-kansk, razvidi se lahko iz izjave muljav-skega župana, ki je zatrieval, da je bilo včeraj vsega vkup

400 voz in 7000 ljudi

na Muljavi. Pri toliko množici je naravno, da bi bila gneča velika, vročina pa skoro neznosna v besede pravem pomenu.

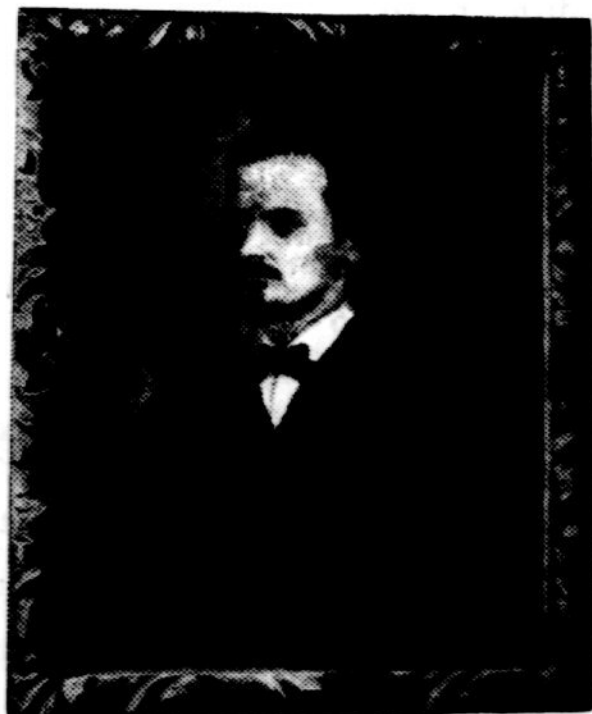
★

— Josipa Jurčiča rojstna hiša na Muljavi je popravljena, toda poprave in obnove pa žal še niso plačane, kar je za slovensko javnost prav žalostno dejstvo. Da se to popravi bo na prihodnji Marijin praznik, dne 15. avgusta t. l. v rojstnem kraju na Muljavi pri Stični slavnostna predaja obnovljene rojstne hiše našega slavnega pisatelja in politika ter pri tej priliki veselica zvezana z ljudsko tombolo. Zavedno narodno občinstvo iz bližnjih in oddaljenih krajev naj bi se udeležilo te prireditve v kar največjem številu in rešilo čast spomenu velikega našega Josipa Jurčiča! Prav posebno ugoden izlet je to za Ljubljance, ki imajo svoje avtomobile ali druga motorna vozila. Opozarjamo vse izletnike na stare in dragocene umetnine, glavni oltar in stenske freske, cerkve na Muljavi, katere so v Jugoslaviji med prvimi glede njihove starinske in umetniške vrednosti.

Stavbno gibanje v Ljubljani

Na oglu Mirja in Gorupove ulice si je pred leti sezidal lično vilo Zemanek. Zdaj je ta vila lastnina redovni frančiškank. Tik vile rase iz tal betonski temelj za enonadstropno poslopje, v katerem bodo imele redovnice kapelo, sobe in kuhinjo. Zidarska dela izvršuje stavbnik Rudolf Saksida. — V Koseskega ulici, ki gre vzporedno z Gerbičovo ulico, si postavi svoj dom Ivan Slevec. Hiša je povečini sezidana in pokrita. Zdaj delo poteka, da se bo zidovje dobro osušilo. Vseokoli pa se bodo v kratkem nadaljevala ostala zidarska ter mizarska, pečarska, vodno-inštalacijska in slikarska dela, da bo poslopje na jesen porabno. — V Gosposki ulici je trinadstropna Prelogova hiša (št. 4). Na dvorišču je sezidano čedno pritično skladišče, v II. nadstropju se prezidavajo in urejajo sobe, tudi so se napravila vsem strankam moderna stranišča. Zidarska dela izvršuje stavbnik Robert Smielovski. — Inž. Vilko Killer si gradi na dvorišču svoje vile v Nunski ulici avtogarajno poslopje. — Na Borštnikovem trgu si dela Ivan Usenik pri svoji mizar-ski delavnici prizidek. — Stefan Špeletič predelava na Emonski cesti notranje pritične svoje hiše (št. 25). Sobe dobi-jo nov pod in bodo lično preelikanje. — Josip Olup, trgovec z manufakturnim blagom, dela moderna izlozbeno okna v trinadstropni svoji hiši na Starem trgu (št. 2). — V Prešernovi ulici se prenavlja Zibertova trgovina. Imela bo poslej večje notranje prostore in moderna izlozbeno okna.

V Razlagovi ulici ima lepo novo vilo stavbnik Ivan Slokan. Zdaj si dela pred hišo kamenit temeljni zid, na katerega postavi lično betonsko ograjo. — V ieti ulici si je te dni dogradil leseno odprto šupo tr-govce z dvema in premogom Fr. Slovja. Prihodnje leto si postavi tik šupe stanovanjsko hišo. — Na Kosovem polju rase iz tal visokoprtilična Belova hiša. Temelj in visoko pritičje je v grobem izdelano. Prihodnji teden bodo temarji stavili strešje. Zidarsko, tesarsko, mizarstvo in pečarsko delo se tako pospeši, da bo hiša v dobrih dveh mesecih porabna. Talna voda je iz globoko v tleh. Kopati so morali 8 metrov globoko, da so prišli do žive vode. Hišo si-đa zidarski mojster Edvard Černič. — V bližini Belove hiše je sezidan betonski temelj za visokoprtilično Kobtjevo hišo. Tudi to poslopje ima biti že to jesen gotovo in

Jurčičeva slika

Točno ob določnem času dospeli smo na Gresulpije, kjer je g. župan Koščak na svojem prostornem vrtu postavil dolge mize in klopi in imel pripravljen zajutrek za nas, katera nas je bilo okoli 200 oseb. Navzlic temu velikemu številu bili smo ja-ko hitro in dobro postreženi, in ko smo se okrepčali z jedjo in zares izvrstnim meš-škim vinom, odinili smo ob polu 8. uri na-prenej skozi slavolok v Gresulpiem, ki nam je klical: »Bodite pozdravljeni!« ter kmalu krenili z velike ceste v desno na stran in po precej dolgi vožnji po lepi cesti dospeli

Od žeje

poletnih dnevov trudna
čaka Vas gospa, se nega
Vaših volnenih ogrta-
čev in lahkih poletnih
oblek. Lux Vam to delo
olajša, tako, da ga z
lahkoto izvršite tudi
v najtoplejši dobi dneva
V zamotku po Din. 9.-in din. 6.-

porabno. Zidarska dela izvršuje stavbnik Ed. Černič.

Nasproti Kosovega polja na desni (vzhodni) strani Celovške ceste bodo v štirinajstih dneh vsa dela dokončana pri hiši, ki si jo je oimel mizaraki mojster Kaest-lic. Hiša je visokoprtilična, a bo imela tudi kletno in podstrešno stanovanje. Zidarska dela je imel v rokah stavbnik Jerko. — V Zgornji Šiški blizu gorenske železnice si je postavil svoj dom jetiški paznik Avgu-štin. Pod to streho je kletni prostor ter vi-sokoprtilično in podstrešno stanovanje. No-tranji prostori so že ometani in pobeljeni in se je gospodar že vselil. Imel bo pač električno razsvetljavo, a namesto dobre talne vode, ki je pregloboko pod zemljo, za zdaj le kapnico. Hišo je zidal zidarski mojster Edvard Černič. — Zraven Avgu-štinove hiše je v grobem sezidana in spravlje-na pod streho visokoprtilična Vičičeva hi-ša. Hiša bo imela kletno, visokoprtilično in podstrešno stanovanje. Zidarji vzdavajo okenske okvire in podboje, mizarji pa sta-vijo pod. Zidarska dela je prevzel zidarski mojster Edvard Černič. Hiša bo že to jesen porabna. Avguštin in Vičič bosta imela tu sredi polja svetlo, suho, solnčno stanova-nje. Hiši sta daleč od zopnega cestnega prahu, kar je tudi veliko vredno.

Ob moderni šestnajst metrov široki ce-sti, ki gre od vzhoda proti zahodu in bo vezala Dunajsko in Celovško cesto, stoji v grobem sezidana enonadstropna Urehova hiša. Pritičje je prirejeno za trgovinske lokale, v prvem nadstropju bodo pa stano-vanja. Zdaj se ometavajo zunanje stene. Hiša bo do srede jeseni gotova in porabna. Zidarska dela izvršuje stavbnik Daniel Battelino. — Na Aleševčevi cesti je malone dozidana visokoprtilična, enonadstropna Erjavčeva hiša in dobi streho že prihodnji teden. V tleh je gruš in gramoz ter bo tu-di kletno stanovanje dokaj suho in zdravo. Zidarska dela ima v rokah stavbnik Anton Mavrič. — Konec te ceste blizu železniške proge ima novo svojo hišo Grašič in že sta-nuje v njej. Zunaj pa zidovje še ni ometa-no. — Zraven te hiše ima svoj dom Sveti-na, nameščenec v kurilnici. Hiša je vse-stransko toliko izgotovljena, da so se ljudje vselili.

Urejeno prebavo in zdravo kri do-sežemo z vsakdanjo uporabo pol ko-zarca naravne »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Strokovnjaki zdravniki za-motne pri prebavi hvalijo »Franz Jo-sefovo« vodo, ker oživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi oteklino-jeter, zviša izločevanje žolka, stopnju-je izločevanje seči, pokrepi presnavlja-nje in posveži kri. Dobi se v vseh le-karnah, drogerijah in špecerijskih tr-govinah.

V pravem trenotku ga je spomnil.

Brundež se je pogovarjal s prijate-liem Kovačem, ko mu je nenadoma ši-nila v glavo misel, da je njegova žena sama doma, kajti služkinja je bila pro-sta.

Pa je dejal Kovač: Baš prav, da si me spomnil.

— Zakaj, ali je tvoja žena tudi sama doma?

— Tisto ne, pač pa služkinja.

Mestni fizik dr. M. Rus 50 letnik

Kdo bi si mislil, da ima že 50 let? Vedno je mladostno živahen in klub obilnim poslom dobre volje.

Veseli so njegove mladeniške čilosti nje-govi nešteti znanci in vsi oni, ki jim je med vojno storil mnogo uslug, pacienti in vsi prebivalci Ljubljane, ki jim je mestni fizik vreden čuvár zdravia.

Rojen je bil 12. avgusta 1879 v Matenji vasi, promoviral je na Dunaju l. 1903, kjer je napravil tudi fizikalni izpit. Več let je bil zdravnik in ljubljanski splošni bolni-cer si je pridobil obširno klientelo iz vseh kra-jev Slovenije. V mestno službo je vstopil l. 1909, mestnemu zdravstvenemu oddelku načeluje od leta 1921.

Ni ga skoro društva s humanitarnimi in socialno - higijenski cilji, kjer bi se dr. Rus ne udeleževal. On je tudi šef-zdravnik reševalne postaje, gasilski zdravnik in od prvega početka odlično deluje pri Rdečem križu in njega Podmladku. Tudi je pomno-žil dosedaj še revno slovensko poljudno zdravstveno literaturo z dvema izbornima knjigama: »Prva pomoč« in »Zdravje mla-dine«. Nešteto krat je predaval in vodil raz-ne tečaje o prvi pomoči in negi bolnikov; kot izborni predavatelj je splošno znan.

Uživa zaupanje svojih tovarišev, kar so mu dokazali s tem, da so ga izvolili za predsednika Zdravniške zbornice za Slove-nijo.

Njegovo vsestransko delovanje v korist naroda je našo priznanje na najvišjem me-stu, ko je bil odlikovan z redom Sv. Save III. reda; glavni odbor Rdečega križa mu je podelil svoje najodličnejše odlikovanje.

Vsi njegovi prijatelji in znanci, vse pre-bivalstvo Ljubljane mu želi, da bi v sedanjih čilosti in svežosti še dolga desetletja vršil svoje obče koristno in človekoljubno delo v prosep vseh svojih varovancev in zdravstvenega napredka Ljubljane.

najboljšim uspehom	Izčrpanim
se sed 23 let uporeblyalo Larouchi kapezno sa zdravstvenih splošnih bolnic (tripor, belo kapezno). V vsaki letarici pešČice Dia 23... 3 nočte pošte letarica Blam, Seba-	šitino in živino, poštomo brez-palno vso poljansko literaturo. Nov način obnavljanja moči, zdrav-lja in delovne sposobnosti... Pi-šila sa naslov: Boogard, Moterova

100 letnica kraljice mest ob jezeru

Največji živinski trg na svetu, ki sprejme letno 16 milijonov repov klavne živine

Chicago, koncem julija. Pred 100 leti je bilo Chicago, imenovano po reki Chicago (indijansko Checagua, t. j. divja čebula) neznatna vas, kjer ni živelo niti 100 prebivalcev; danes je drugo mesto Zedinjenih držav s prebivalstvom, ki ga cenijo na štiri milijone. Radi lege ob obali Michigankega jezera v srcu Mississippije - Missourije doline na prirodnem križišču med industrijskim vzhodom in poljedelskim zapadom, med železnimi izdelki na severu in plantažami bombaža na jugu — je bilo usojeno Chicago, da se razvije v ogromno velempeto.

Prvi ljudje, ki so spoznali vrednost kraja, kjer stoji Chicago, so bili Indijanci. Tam so taborili na svojih voznih s čolnih iz Michigankega jezera v Mississippijevo dolino. Vozeč se po reki Chicago, so namreč prihajali do kraja, kjer je bilo treba nositi lahke čolne 4 milje daleč do reke Desplaines, odkoder so čolnarili do reke Mississipi.

Tako naglo kakor Chicago se ni razvijalo nobeno mesto na svetu. Reko Chicago sta sicer leta 1673 obiskala Francoza Marquette in Joliet, a šele l. 1804 je vlada postavila proti Indijancem trdnjavo Dearborn, prvo trajno naselbino v močvirju, kjer je pozneje nastalo milijonsko mesto. Indijanci so l. 1812 posadko pomorili in trdnjavo deloma porušili, a trdnjavo so kasneje zopet zgradili. L. 1831 je imel kraj 100, l. 1840 4470, l. 1850 29.963 prebivalcev. L. 1855 so vse mesto, ki je dotedaj precej trpelo po povodnji, zvišali za 2 metra. L. 1870 je imelo mesto 298.977 prebivalcev in je bilo že eno prvih trgovskih mest na svetu. L. 1871 je divjal v mestu požar, ki je vpepelil 17.000 hiš in povzročil okoli 200 milijonov dolarjev škode; nad 200 ljudi je zgorelo. V dveh letih so bile na pogorišču lepše ulice in krasnejše hiše. Govorili so: Ogenj je našel leseno mesto in zapustil kamenito. L. 1890 je bilo že 1.099.850 in l. 1910 2.500.712 prebivalcev.

V proslavo 400-letnice odkritja Amerike se je vršila v Chicago leta 1892-93 svetovna razstava. Druga svetovna razstava se bo vršila leta 1933 v proslavo stoletnice inkorporacije mesta Chicago.

Moderno Chicago (Šikago) je svojim prebivalcem »kraljica mest ob jezeru«, središče prometa, mesto, kjer je doma podjetnost, skratka, prvo ameriško mesto. Šikazan zaničljivo gleda na Njujorčana, češ, Newyork sploh ni pravo ameriško mesto, temveč le skupina hiš tam blizu Angleške. V Chicago kot končni postaji se steka 38 železniških prog iz vseh delov Zedinjenih držav.

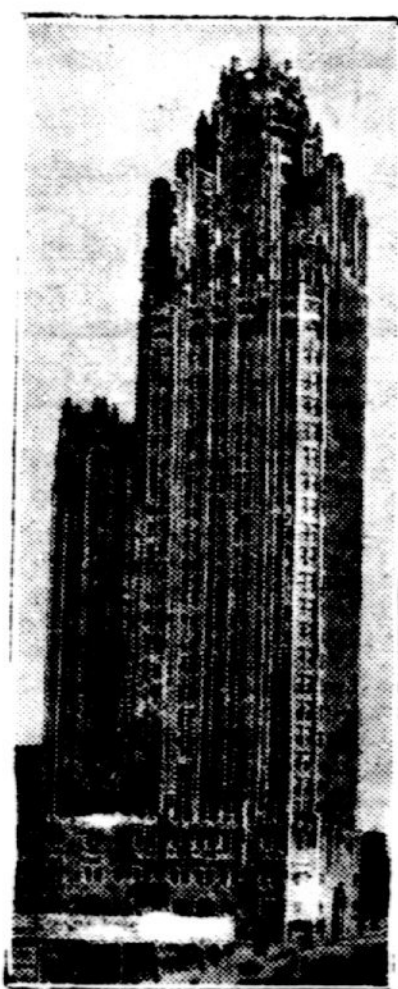
Zanimivo je opazovati promet po ulicah. Ulice, po katerih vodi »elevalte«, visoka, nadcestna železnica, so temne in umazane; vozovi drve po njih z močjo in ropotom pravega groma. Mogočni nebotičniki požirajo cele trupe ljudi. V nekaterih pisarnah je zaposlenih do 500 ljudi. Nihče ne hodi po stopnicah. Kdaj bi tudi prisopihal v 30. nadstropje? Vstopiš v majhno kletko in če hočeš imeti »express«, te dvigne, da skoro nimaš časa dihati. V prostorih je drvenje in tekanje, kakor bi izbruhnil požar. Če pokukaš skozi okno iz 27. nadstropja na ulico, vidiš tam vse polno črnih pičic, ki se premikajo — ljudje.

Največja industrija Chicago je mesarstvo (meat packing) v moderni obliki. Govedo, svinje in ovce s farm srednjega zapada in ranč daljnega zapada se sem dovažajo v čikaške ograje za klavno živino (stock yards). Iz tega največjega živinskega trga na svetu dobivajo velike klavnice zaloge. V enem samem letu je ta živinski trg sprejel 16 milijonov glav klavne živine.

V velikih klavnicah (packing houses) se živina kolje, mesari, meso pakira in razpošilja v vse kraje sveta. Večino dela opravljajo stroji. V največjih klavnicah se živina spravlja v gornje prostore z električnimi dvigali. Klavne zahteve mnogo izurjenosti. Veliko klavno takoj ubije živali z udarcem na čelo. Nato se obešajo na pomočno vešalo, ki jih prenaša po vsej tovarni. Zaklana živina se stalno premika, medtem ko se opravljajo različna dela ob njej. Tu jo odirajo, tam perejo, po tem mesarijo in končno prihaja iz pritličja v obliki pakovanega mesa, pripravljena za kuhinjo.

Niti najmanjšega dela živine ne vržejo proč. Iz kože, krvi, črev in kopit izdelujejo usnje, gugalna, nožne ročaje, klej in nešteto drugih produktov.

Za mesarstvom druga največja industrija v Chicago je tiskarstvo. Dnevnik »Chicago Tribune« se tiska dnevno v 760.000 izvodih in se bere v vseh krajih srednjega zapada. Seznam vseh čikaških publikacij in revij zavzema debelo knjigo. V Chicago izhaja 140 publikacij v tujih jezikih.

Palača dnevnika »Chicago Tribune«

Po vrednosti produkcije slede naslednje industrije: električni stroji, izdelki livarn in strojarn, moška oblačila, jeklo in železo.

Železna ruda in druge kovine dovažajo v Chicago s posebej zgrajenimi čolni. Država Illinois ima obilo premoaga. Zareči plavži so tipičen znak industrije železa in jekla.

Naslednja tabela, ki jo je objavila čikaška trgovska zbornica, kaže narodnostno sestavo mesta na podlagi ljudskega štetja l. 1920.

Narodnost	Odstotek prebivalstva
Američanov	23,80
Poljakov	11,81
Nemcev	10,55
Rusov	8,55
Svedov	5,72
Ircov	5,40
Italijanov	4,80
Cehov	4,30
Crucev	4,08
Avstrijcev (?)	2,69
Angležev	2,51
Vseh ostalih	15,79

Zadnja leta se posveča čedalje več pozornosti umetnosti. Tribune Tower (stolp palače »Chicago Tribune«) je rezultat velikega nagradnega tekmova-

Štediti z pleničkami?

„Ne tega mi pač ni treba več“ povdarja gospa Mica. „Dobro negovano dete, kakor je moja Majdica, dobiva vedno sveže perilo, za katero skrbi brez truda le

nja inženjerjev in arhitektov. Smatrajo ga za najlepši nebotičnik v Ameriki. Moderna Michiganska avenija je dostojanstvena in veličastna. Novi Fiedlov muzej je kolosalna stavba iz marmora. V nji so shranjene prirodopisne zbirke ter zbirka draguljev. V zadnjih letih se je mesto zelo zainteresiralo za opero ter se danes ponaša z najboljšo opero v Zedinjenih državah. Večina glavnih poslopij stoji v tkz. »Loop« distriktu, trgovskem središču Chicago. Glede na svojo mladost je Chicago doseglo mnogo na prosvetnem in znanstvenem področju. Obe vseučilišči, University of Chicago in Northwestern University uživata mednarodni sloves. Število dijakov visokih šol, ne vstevši poslušalce verskih ustanov, znaša 47 tisoč. Čikaška ljudska knjižnica ima 46 podružnic po vsem mestu.

Chicago se ponaša poleg drugih umetnikov tudi z dvema pesnikoma Chicago: Carl Sandburg, rojen v Illinoisu, sin švedskih staršev, je mojstrsko opeval svoje rojstno mesto, primerjajoč ga mlademu orjaku, nekoliko umazanemu, ali polnemu življenja in energije. Sandburg sledi tradiciji svobodnega stila Walt Whitmana. Edgar Lee Master, drugi veliki pesnik Chicago, piše v finejšem stilu. Njegovo najboljšo delo je »Spoon River Anthology«, nekoliko čimna interpretacija pesmi malomestnega življenja. Antologija je zbirka kratkih pesmi v obliki nagrobnih napisov, ki si jih pišejo prebivalci.

Po podatkih čikaške trgovske zbornice ima 27% prebivalstva lastne hiše. Zadnja leta so se stanovanjske razmere zelo zboljšale. Mesto slovi zaradi svojega sistema parkov. Štirje parki leže ob Michiganskem jezeru. Svoj čar so bile stanovanjske razmere, zlasti v bližini klavnice, naravnost neznosne. Povzročile so ustanovitev »Hull House« pod upravo Jane Addamsove, glasovite socialne delavke v Ameriki. Pod njenim vodstvom so prebivalci tega dela mesta dosegli odpravo prejšnjih neznosnih razmer.

Klima v Chicago je ekstremna: poleti je vročina neznosna, pozimi pa pritiška občuten mraz. Farmarji srednjega zapada pravijo, da poleti »slišiš koruzo rasti«. Toda ta vročina, ki povzroča, da je Mississippijeva dolina najbolj plodovita na svetu, ogreva čikaški tlak do neznosnosti. Pozimi brijejo mrzli vetrovi preko poljan srednjega zapada in temperatura pod ničlo ni nič neobičajnega.

Kriminalni rekord Chicago povzroča istotako mnogo skrbi. Pravijo, da je Chicago najbolj zločinsko mesto na svetu. Najmanj po en umor beležijo vsak dan. Umore imajo na vesti večinoma organizirane skupine, tkzv. gänge, ki se bore med seboj za prodajo prepovedanih opojnih pijač.

Berač.

Star berač je često nadlegoval in prošil vbojajne nekega trgovca. Končno se je ta vsiljivca naveličal in nekega dne ga je zapodil.

— Samo to pot mi še dajte, je tarjal berač, ker ležim težko bolan doma in ne morem z doma.

publicain« je najprimernejši odgovor na bobnanje.

— Pa zapojmo »Le crédo républicain!« — je zaklical Eugene svojim tovarišem. — Ogenj v pesem in dvignite orožje na čast republik!

Vse bluze so vstale in zapele na ves glas »Le crédo républicain«, čim je utihnilo prvo bobnanje.

Kar je zadonelo s trga drugo bobnanje in zaglušilo je prepevanje.

Eugene je bil ogorčen, kakor so vsi pesniki in skladatelji, če jih kdo moti pri delu. Ozrl se je na trg in slišnil pesti.

— Nadaljujte, nadaljujte! — je vzkliknil Armand. — (Le crédo républicain« se ne da zaglušiti z navadnim bobnanjem.

Prepevanje se je nadaljevalo s podvojenjo silo.

Tretjič je zaropotal boben in zadonel je topovski strel, na katerega so odgovorili z barikad s klicem »Vive la republic!«

— Barikada se je zamajala, — je zaklical Armand Laborde, ne da bi se sam zdržnil.

— In pomaknila se je za pol palca nazaj, — je pripomnil Laborde mirno. Težka krogla se je zarila v naš spodnji omnibus med kamenje kakor Savel med proroke.

Invalid umoril invalida

V torek jutraj so našli pod mostom v francoskem mestu Provins truplo, v katerem so spoznali 54-letnega vojnega invalida Toussainta. Mož je imel hudo nadohu in večkrat je moral spati na prostem, da bi se ne zadušil. Orožniki so prvotno mislili, da je spal na mostu in da je v spanju padel z njega. Toda preiskava je dognala, da ne gre za nesrečo, marveč za umor.

Nekdo je orožnikom sporočil, da je videl usodnega večera invalida v družbi 65-letnega invalida Legrandu. Dotični se je tudi spomnil, kaj sta govorila. Toussaint je baje dejal Legrandu, da ni za drugega, nego za snazhenje jasl v dragonskih vojašnicah. Invalida sta se spila, končno je pa Toussaint povabil Legrandu s seboj. Orožniki so Legrandu kmalu našli in ga zaslišali. Priznal je, da je bil zvečer s Toussaintom na mostu, kjer sta se prepirala. Toussaint ga je potegnil za brado in tedaj ga je Legrand pahnil z mosta v strugo reke, kjer je priletel na skalo in se ubil. Legrand se je vrnil domov in legel spat. Orožnikom je dejal, da ne trpi, da bi ga kdo vlekel za brado.

Redek primer usmiljenja

Petnajstletni Georg Mosher iz Newyorka je obolen na zagonetni krvni bolezni, ki jo imenujejo v Ameriki »kalaraz« ali črna mrlica. Bolezen je v Ameriki tako kakor pri nas zelo redka. Bolnika je mogoče rešiti samo z naglo transfuzijo krvi. Dečka so imeli vsi, ki so ga poznali, zelo radi in ko je bolnica iskala usmiljenega človeka, ki bi bil pripravljen žrtvovati liter krvi za obolelega dekca, se jih je javilo 980, med temi 125 žensk. Zdravniki so napravili deset transfuzij krvi, toda dekca niso mogli rešiti. Prvi hip se je sicer njegovo stanje zboljšalo, toda kmalu je nastala reakcija in vsi napori zdravnikov so bili zaman.

Madžarski Landru

Leta 1912 so izsledili v madžarski vasi Czinkota morilca, ki se je specializiral na ženske. Bil je to klepar Bela Kiss, ki je nekega dne prodal svojo dušo in brez sledu izginil. Novi gospodar je dal hišo podreti in v kleti so našli več železnih sodov, v vsakem sodu pa že razpadajoče žensko truplo. Bila so trupla Kissovih žrtev. Madžarski Landru je najemal gospodinje in vse so brez sledu izginile.

Policija je napela vse sile, da izsledí drznega morilca, kar se ji pa ni posrečilo. Začele so se širiti vesti, da je vstopil v francosko tuisko legijo odnošno da je padel na srbskem bojišču. Te dni so na Kiss slučajno izsledili in sicer v aradski kaznilnici pod tujim imenom Friedricha Wimmerja. Mož je svoje zločine odkrito priznal. Vest, da so morilca čez 17 let našli, je bila objavljena že pred dvema tednoma v nekem rumunskem listu, toda budimpeštansko sodišče še ni imelo nobenih poročil o njegovi identiteti.

Avtobusna podjetja v krizi

Prejeli smo: Nedavno se je osnovala v Ljubljani združba avtobusnih podjetij, v kateri so obvezno organizirani vsi avtobusni podjetniki v ljubljanski oblasti. Zgodilo se je to baš o pravem času, ker avtobusna obrt preživlja danes svojo krizo.

Kakor je javnosti znano, so v ljubljanski oblasti prevzeli inicijativo za avtobusni promet posamezni zasebniki, deloma tudi zasebne trgovske družbe. Osnovani so na ta način mnogo avtobusnih prog, kjer se razvija najzvišnejši promet v veliko korist tako meščanskega, kakor tudi podeželskega prebivalstva. Zasebni avtobusni podjetniki so pravilno razumeli svoje naloge. Vozne cene so postavili kar najnižje, vozni redi so prilagojeni potrebam prebivalstva, za vozeče uradništvo, delavstvo in dijaštvo pa so podjetniki uvedli cenene tedenske in mesečne karte.

Nenadoma pa se je med avtobusnimi podjetniki pojavila Maloželezniška (tramvajška) družba v Ljubljani, ki namerava monopolizirati avtobusni promet v ljubljanski okolici, ne glede na žrtve, ki so jih zasebniki že doprinesli za vpeplavo in povzdigo avtobusnega prometa. Privatniki so namreč investirali ogromen kapital in so se morali boriti z vsemi začetnimi neprilikami, da so avtobusni promet dvignili na sedanjo višino.

Vsi ti podjetniki so hoteli in želeli mirno sožitje z ljubljansko Maloželezniško družbo. Ko je ta vpeljala avtobusni promet na progi Vič - Ježica, niso hoteli izvajati svojih avtobusnih koncesij, ki jih imajo na tej progi, da bi tako Maloželezniški družbi omogočili na tej progi svoboden razmah. Toda družba te žrtve avtobusnih podjetnikov ni cenila. Mestna občina ljubljanska je avtobusnim podjetnikom narekovala ogromno plačilo iz naslova povračila škode za uporabo mestnih cest. V kolikor je ta zahtevana odškodnina previsoka, so se avtobusni podjetniki proti naložitvi tega davka pritožili.

Avtobusni podjetniki pa so prejeli nato še drug udarec. Po neki naredbi pobira mestna občina od vsakega avtomobila, ki se pripelje v ljubljansko mestno okrožje, posebno uvoznino. Do sedaj so bili avtobusni podjetniki glede te uvoznine pavšalirani na podlagi posebnih pogodb, ki so jih sklenili z mestnim dohodarstvenim uradom. Dne 30. julija t. l. pa so prejeli avtobusni podjetniki obvestilo mestnega dohodarstvenega urada, da je pavšalizacija uvoznine ukinitvena in da morajo ob vsaki turi v mesto plačati uvoznino 10 Din. S tem je mestna občina postavila neenako podlago za konkurenčno razmerje med zasebnimi avtobusnimi podjetniki in Maloželezniško družbo, ki ne plača niti pavšalizirane uvoznine, niti pri vsakem prekoračenju mestnega okrožja ljubljanskega. Račun pokaže, da bo en sam avtobusni podjetnik moral na ta način plačati mestni občini mesečno okrog 17.000 Din. Da krije ta izdatek, bo podjetnik seveda prisiljen cene zvišati. Mnoga podjetja pa bodo sploh uničena, ako ostane pri tej določitvi.

Ali naj bo namen mestne občine vsak razmah potniškega prometa zatirati za ceno uničenja zasebnikov? Ako je hotelo mestno avtobusno podjetje monopolizirati ves avtobusni promet, naj bi se spomnilo preje, ne pa sedaj, ko so zasebniki žrtvovali svoja premoženja in ko svojih obveznosti do dobaviteljev avtobusov in drugih upnikov z večine še niso krili. Naj bi mestno podjetje svoje cilje objavilo, preden so se zasebniki lotili teh obrti, ne pa sedaj, ko je to prepozno.

Avtobusni podjetniki apeliramo na oblast in občinstvo, da upoštevajo naše pravične stališče in nam pomagajo premostiti ovire.

Združba avtobusnih podjetnikov v Ljubljani.

August Blanché:

106

Na valovih strasti

Roman

— Torej ne preostane polkovniku drugega nego dati povelje za napad, — je dejal poročnik. — Za ta primer mi je naročil, naj vam povem, da bo dal v kratkih presledkih trikrat zabobnati. Če ostanete po zadnjem bobnanju s svojimi tovariši na barikadi, se takoj prične napad. Zdaj imate še čas, da si premislite.

Nam ni treba prav nič premišljevanja in vaše bobnanje je popolnoma odveč. Zatrpite k napadu, čim prej, tem bolje. Nebo se jasni, vreme je kot našač za boj.

— Je to vaša zadnja beseda?

— Da, zadnja.

— Takoj sporočim polkovniku vaš odgovor, — je dejal poročnik in se obrnil. — Bonjour, monsieur!

— Bonjour, monsieur, — je odgovoril Armand in se vzravnil.

— Dovolite mi za hip svojo ramo, Armand, — je prošil Laborde. Položil je našemu junaku na ramo cevko in pogledal skozi njo.

— Kaj pa gledate? — je vprašal Armand začuden.

— Rad bi vedel, če sem malo prej dobro videl, — je odgovoril Laborde.

— Kaj ste pa videli?

— Zdelo se mi je, da ubogi poročnik malo šepa, — je odgovoril Laborde in se pripognil, da bi skozi cevko bolje videl.

— Oprostite, gospod, — je dejal Armand malo ogorčen nad toliko lahkomiselnostjo v tako važnem trenutku, — bilo bi bolje, če bi namerili svoj daljnogled na oba poljska topa, ki stojita sredi trga namenjena na nas.

— Poljska topa, ste dejali? — je odgovoril Laborde smeje, — to sta pošena trdnjavska topa zelo solidnega kalibra. O bože moj, kako se more človek, ki šepa in dobiva plačo podporočnika, kako se more tak človek zanašati na zvestobo lorett.

Ta čas se je začelo s trga močno bobnanje. To je bil prvi signal.

Škoda, da nimamo nobenega bobna, da bi jim odgovorili, — je pripomnil Laborde.

— Da bi imel pripravljeno vsaj zadnjo kitico, da bi jim lahko odgovoril z njo, — je menil Eugene.

— Zapojte nam vsaj prvo, — mu je prigovarjal Armand. — Le crédo ré-

Samo boben na trgu je zabobnal umik. Dim se je pačasi razkadil. In ko se je popolnoma razkadil, so videli revolucionarji na barikadi in vojaki na trgu grozen prizor. Občutki teh in onih seveda niso bili enaki.

Sainte-Cecile s točo svojih krogel ni samo pokosila večine napadalne kolone, marveč je tudi zasekala krvavo vrzel v lovskem bataljonu, stoječem za njo.

V vladni vojski je zavladala nepopolna zmešnjava. Pričakovali so, da bo deževalo z barikade kamenje ali kvečjemu slabo merjene krogle iz mušket, o svetnici s tako dobrim očesom se jim pa še sanjalo ni.

Povsod so ležali mrtvi in ranjeni, samo na barikadi ne.

— Kaj nameravate zdaj, Eugene? — je vprašal Armand pesnika, ki se je obrnil na postelji in brskal z obema rokama po žimnici.

— Apollo mi je priča, da nisem še nikoli koplil zlata in srebra, — je odgovoril Eugene. — Še manj sem pa navdušen za svinco. Le poglejte, koliko krogel je obtičalo v žimnici. Če bi kupoval to žimo na vago, bi bil pošteno opeharjen. Nekaj krogel se je odbilo ob železne okove postelje a te dam Marly, da mi napravi iz njih gumba za moje hlače.

Inventurna prodaja

od 4. do 17. avgusta
Da očistimo poletno zalogo nudimo blago po
nedosegljivih cenah.

Damsko perilo:

Kombineza-hlače iz barv. bat. šifona
z barv. robom Din 26—
Kombineza-hlače iz svil. batista z
filet čipko Din 27—
Kombineza-krilo iz svil. batista z
filet čipko Din 34—
Spalna srajca z šir. filet čipko Din 49—
in Din 29—

Francoski baret za
dame Din 29—

D pulover iz čiste
volne z črtami brez
rok Din 39—

Bluze imit. sur. svile z
dolg. rok. z lak. pasom
in pentlo Din 69—

Kopalne potrebščine:

Kop. obleka indanthren . . . Din 69—
Kop. obleka iz vzor. melanese Din 165—
Kop. plašč od Din 195—
Brisalke frotier večbarne . . Din 22—50

Domače halje iz franc. krepa Din 95—
Pyjame iz franc. krepa . . Din 115—

Nogavice za dame
flor Din 19—, 13—, 11—
svilene „Bemberg“ 28—

Za gospode:
Samoveznice čista svila
Din 19—

Srajca iz kretona z 2
ovratnikoma . . . Din 58—
in Din 50—

Mamica, glej,
prinesel sem Ti milo, katerega so vzeli tudi vse
druge kupovalke. Imenuje se pravo terpenino o
MILO „GAZELA“

GAZELA MILO

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo vseh pisalnih, računskih in kopirnih strojev, razmnoževalnih apar-
atov in blagaj.

Čud. Barača, Ljubljana, Šelenburžova ulica šte. 6
Točna postrežba Konkurenčne cene! Telefon 2980.

Zanesljiv pomoček za nego las

Z rabo na novo iznajdene francoske pomade „MISEL“ se ustavi izpadanje
in sive las, povrnejo se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi pojavi, ki zaradi
njih lasje izpadajo in sive. Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so
so že komu dali časa siveli ali izpadali lasje.

Cene z dostavitvijo vsakemu naročniku na dom: 60 gr 115 Din, 80 gr 150 Din, 100 gr 185
Din, 160 gr 290 Din.

Vsakemu naročniku priložimo garancijo za popoln uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi se bilo
izpeha, vrne denar in poravnamo vse stroške.

V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomada „MISEL“.

Beograd Vasina 9. — V Beogradu prodaja lekarna Delini, Knez Mihajlova 1.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri

A. M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32

Železno ograjo

10 m dolgo, v popolnoma dobrem
stanju, zelo poceni prodam. Ogleda
se lahko na Poljanski cesti 36.
1594

Klavirji!

Svarim pred nakupom navidezne-
ga blaga, cenih klavirjev!

Kupujte za obroke
od Din 400—

prve svetovne fabrikate: Böse-
dorfer, Stelaway, Förster, Härtel.
Singl original, ki so nesporno
najboljši (lahka, precizna meha-
nika). Prodaja jih izključno le sod.
izvedenec in biv. učitelj Glasbene
Matice

Alfonz Breznik

Mostni trg 3
Velikanska izbira!

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tamburo, žice, škole,
partiture i ostale po-
trebščine za
sva glasbala.
Odlikovan na
pariskajski izložbi
Cienici trank

+

V globoko žalostni naznanjamo, da je naš
srčno ljubljani soprog, stric itd., gospod

Anton Zajc

revident drž. trošarine v p.

dne 9. t. m. nenadoma bogovdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nede-
ljo, dne 11. avgusta 1929 ob 3. uri popoldne iz
mrtnišnice pri Sv. Krištofu na pokopališču k
Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1929

Zalujoči ostali.

Občina Ljubljana
Mostni pogrebni svet

GRITZNER, ADLER in KAYSEK

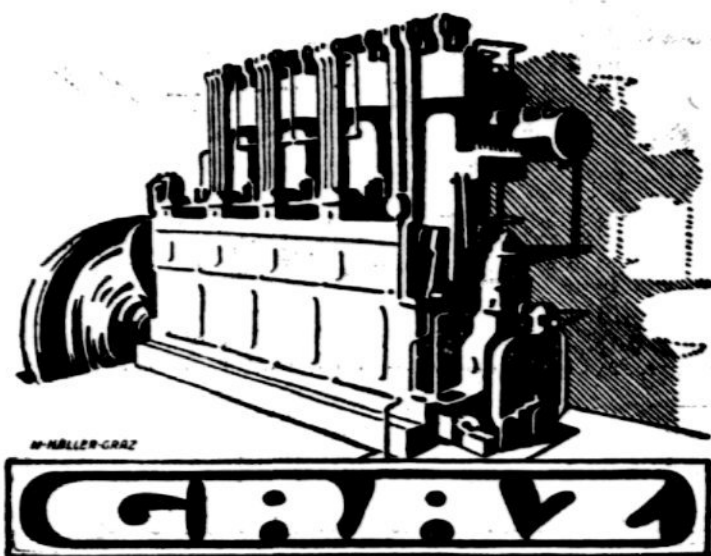
šivalni stro-
ter tolesa
najboljša v ma-
terijalu. Lept
opreme, ugodn
plačin pogon
istotam švicarsk
pletlini stro
„DUBIED
edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana
ob vodi, vlog. Peter over. pomenk.

Odvetnik dr. Drago Marušič
in dr. Viktor Vovk Ljubljana,
sta se preselila

s svojo pisarno iz dosedanjih prostorov
v Tavčarjevi ulici šte. 4

v prit. 1. hišo
v Tavčarjevi ulici šte. 1

Grazer Waggon- und Maschinen Fabriks
Actiengesellschaft vorm. JOH. WEITZER

DIESELOVI MOTORJI

S KOMPRESORJEM ALI BREZ NIEGA. OD 30—2000 HP

Izvrstni stroji - Najboljše reference

Brezplačna pojasnila in ponudbe dajo naša zastopstva:

BEograd, Knez Mihajlova 49
Ing. O. Meinhard

ZAGREB, Gajeva ulica šte. 32
„SNOP“, Hrvatska Gospodarska Prometna Zadruga

NAJBOLJŠE TAMBURICE
čarkaševga in sremskega sistema izdelane in
razpošilja ob amstvu

stara hrv. tvornica tamburic
Stjepan M. Gilg
Sisak 610
Kačićeva ulica 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastop-
Odlikovan z dvema zlatima kolajnima

Dunajski velesejem

(Wiener-Messe)
1.—7. septembra 1929 (Rokonda od 8. septembra)

Posebne prireditve:

Mednarodni semenj za radio.

Razstava za hranila in živila. Razstava potrebščin za hotelske
obrate. Italijanska posebna razstava. Razstava U. d. S. S. R. Raz-
stava južnoafriške Unije. Tehnične novosti in iznajdbe. Semenj za
gradnje in gradbo cest. Avstrijsko rudarstvo. Razstava francoske
umetne obrti in luksuznega blaga. Salon dunajsko ločbovinarske
mode.

Pisarniška razstava. Reklamni semenj. Kmetijska in gospodarska
vzorčna razstava.

IV. Avstrijska razstava za ječmen.

Razstava vzgojstva.
Mlečarska razstava. Reja malih živali.
Zvezna postojlna vina

II. Avstrijski živalski semenj.

(5. do 8. septembra 1929.)

Plemenska živina. Plošna živina. Konj.

Brez vizusa! S sejemsko izkaznico in potnim listom svobodno pre-
stop meje v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se s predložitvijo se-
jemске izkaznice dobi na meji.

Precejšnje vozne ugodnosti na Jugooslov., ogrskih in avstrijskih ži-
leznicah, na Dunavu, Jadranskem morju in v zračnem prometu.
Pojasnila vseh vrst in sejemске izkaznice (po Din 55.—) pri

Wiener Messe A. G., Wien VII.

ter za časa lipoškega jesenskega sejma pri poslovalnici v Ljubljani.
Osterr. Messhaus, ter pri častnih zastopstvih v Ljubljani: avstrijski
konzulat, Dunajska cesta 21, Zvezna za turški promet v Slove-
niji, Dunajska cesta 1 in Josip Zidar, Dunajska cesta 21.

Čas je zlato!
Pred nakupom ogledajte si ve-
liko izbiro po najnižji ceni.

Dvočelna garni modelov.
Motorjev vel. vseh.
Strojev strojev majnovite tragalne.
Otvorili vseh.
Sportnih vseh.
Igralnih vseh.
Tridijne.
Stroje.
Holenderjev.
Otvorili avtomobilov.
Stroje za učenje koles.
Tridijne na pravih koles.
Dale za vsakovrstne stroje in kolesa.
Pozornostna id.

Ceniti franke. Prodaja tudi na obroke.
V dohodni oddelki se sprejemajo vse
pogovori.

„TRIBUNA“ P. B. L.
Tovarna dvorana in oddelki vseh
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna.

Zahvalite jo pri vseh ugovorih.
Razpustljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 10 Din, ce se dena.
aspej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Počitna
plačamo ml. Vsekmu 5 kg zavoju „Java“ pšenične kave je kot darilo pridejano
lepa skodelica za kavo.
Kdor pošlje 2 Din v z. imkah. dobi vzorec 100 gramov „Java“ pšenične
kave pošiljane pristo.
Sprejemamo za vsak večji kraj zastopnika

PRIZNA KAFE
„JAVA“ M. D.
BEograd, Lomice ul. 11 c

Makulturni papir

leš à Din 4—

prodaja uprava „Slovenskega Naroda“